

Tuoretta tietoa maahanmuuttaneiden hyvinvoinnista ja palvelukokemuksista Suomessa

Väestötieteen jatko- ja täydennyskoulutusseminaari 2023

Hannamaria Kuusio, tutkimuspäällikkö

2.11.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Mikä on MoniSuomi-tutkimus?

Kyselytutkimus ulkomailla syntyneelle ulkomaalaistaustaiselle aikuisväestölle – vastaajien lukumäärä 7838 ja vastausaktiivisuus 44 %

Kysymyksiä mm. kotoutumisesta, osallisuudesta, hyvinvoinnista, terveydestä, palveluista sekä syrjäntäkokemuksista – 20 kielellä

**Kohderyhmä: ulkomailla syntyneet ulkomaalaistaustaiset
Vertailutietoja saadaan Terve Suomi –tutkimuksesta**

Perusraportointi: ikä, sp, maaryhmät, vertailutieto ajassa (FinMonik 2018), ja 12 HVA:ta ja neljä kuntaa

Mitä osallisuus on?

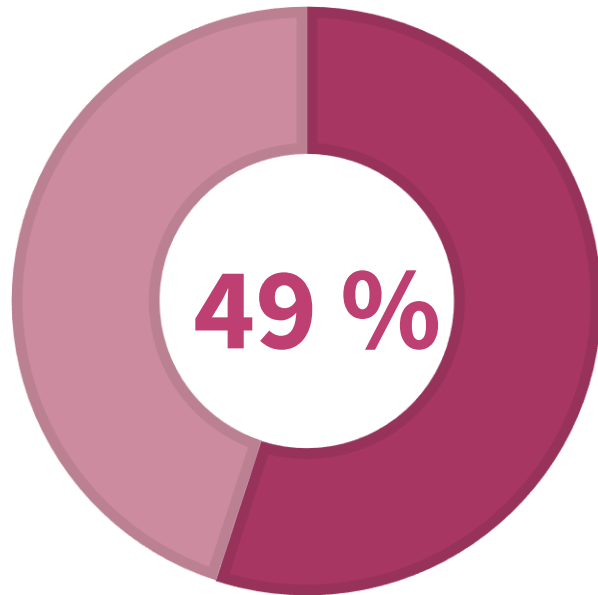
- Kuulumista kokonaisuuteen, jossa pystyy liittymään erilaisiin hyvinvoinnin lähteisiin ja elämän merkityksellisyyttä lisääviin vuorovaikutussuhteisiin:
  - aineelliset mahdollisuudet: riittävä toimeentulo, asuminen, koulutus, harrastustarvikkeet
  - aineettomat mahdollisuudet: luottamus, turva ja luovuus
  - näiden välissä: palvelut
- **Vaikuttamista** oman elämänsä kulkuun, mahdollisuuksiin, toimintoihin, palveluihin ja joihinkin yhteisiin asioihin.

TULOKSIA OSALLISUUDESTA / OSALLISTUMISESTA

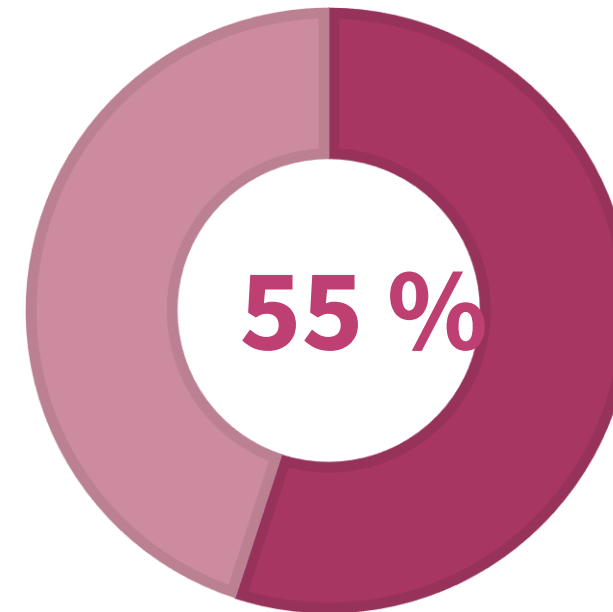
- **Kuulumisen kokemus**
- **Sosiaalinen osallistuminen**
- **Osallisuusindikaattori**

Noin puolet Suomeen muuttaneista kokee kuuluvansa suomalaisiin ja asuinkuntaansa

Kokee kuuluvansa suomalaisiin

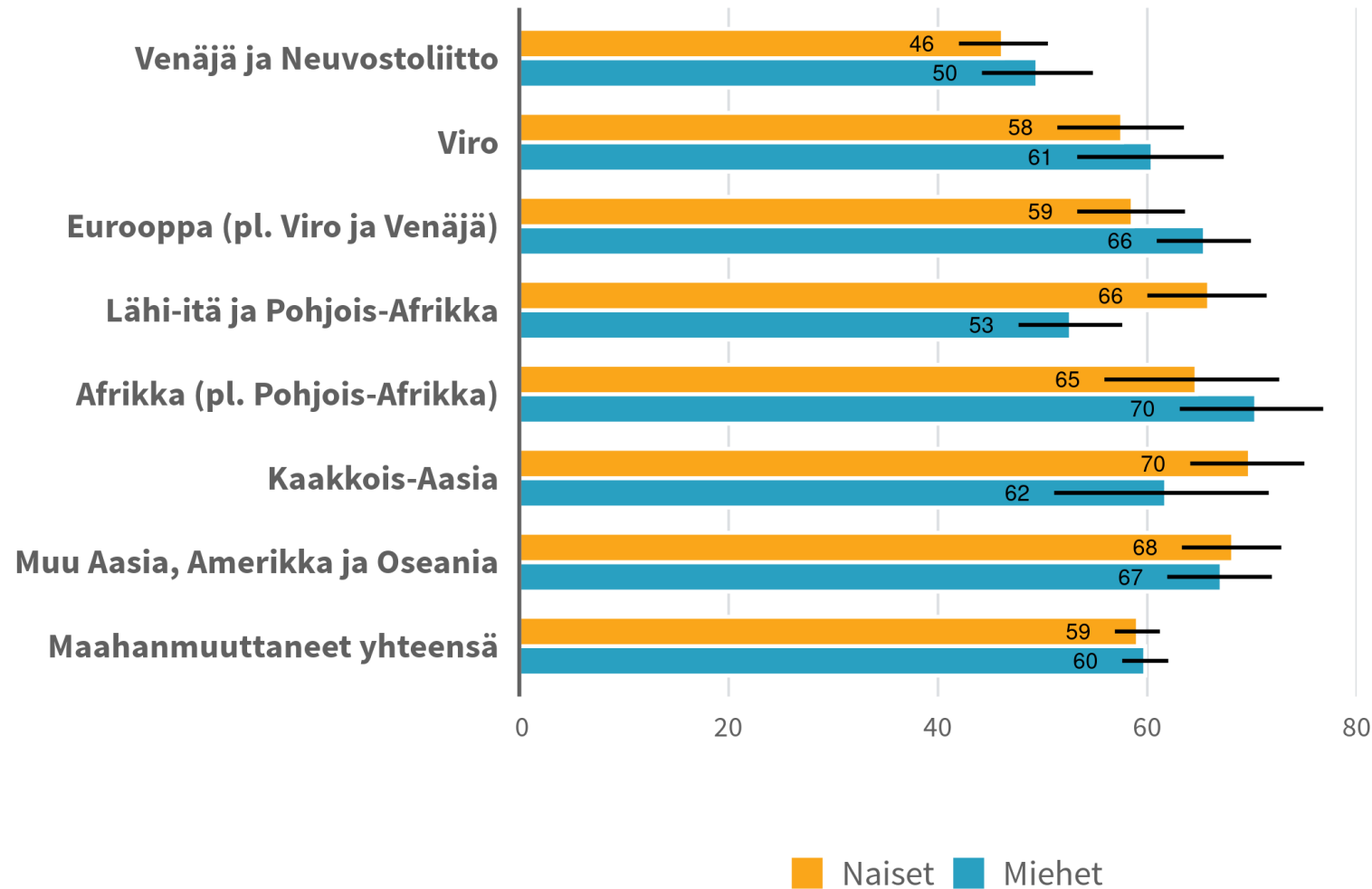

Kokee kuuluvansa asuinkuntaansa

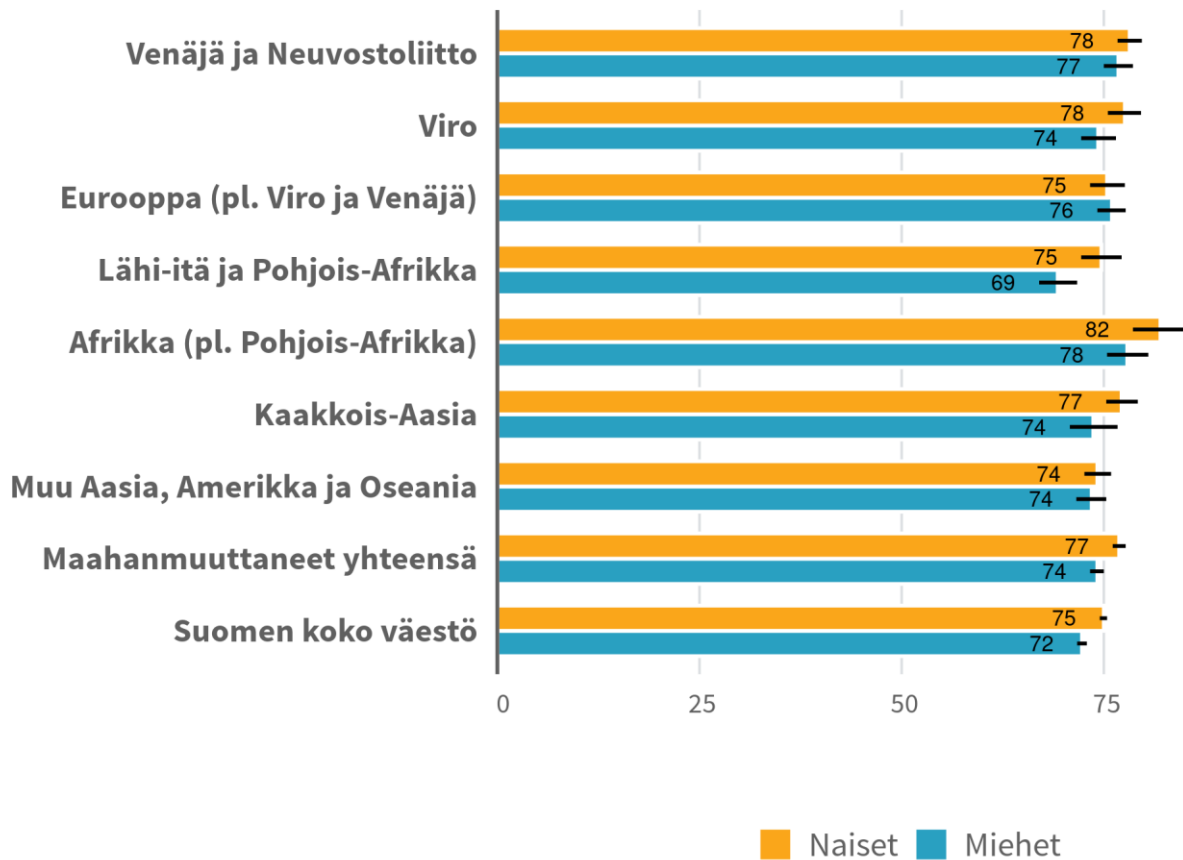
- Eroja on taustamaaryhmissä
  - Venäjältä ja Neuvostoliitosta kokee kuuluvansa suomalaisiin muita yleisemmin ja Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka -ryhmässä asuinkuntaan kiinnittyminen on yleisempää
  - Vanhemmat ilmoittivat nuorempia useammin kuuluvansa suomalaisiin ja asuinkuntaan

Kokee kuuluvansa oman syntymä- tai lähtömaan kansalaisin, %

FinMonik-tietojen perusteella 44 % kokee kuuluvansa sekä suomalaisiin ja asuinkuntaansa että oman syntymä- tai lähtömaan kansalaisin

Osallisuuden kokemuksen taso (summapistemäärän keskiarvo)

- Perustuu kysymyksiin:
- a) Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä.
- b) Saan myönteistä palautetta tekemisistäni.
- c) Kuulun itselleni tärkeään ryhmään tai yhteisöön.
- d) Olen tarpeellinen muille ihmisille.
- e) Pystyn vaikuttamaan oman elämäni kulkuun.
- f) Tunnen, että elämälläni on tarkoitus.
- g) Pystyn tavoittelemaan minulle tärkeitä asioita.
- h) Saan itse apua silloin, kun sitä todella tarvitsen.
- i) Koen, että minuun luotetaan ja
- j) Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin.

SOSIAALINEN OSALLISUUS / OSALLISTUMINEN

Uskonnollisen tai hengellisen yhteisön toiminta

Liikunta- tai urheiluryhmän toiminta

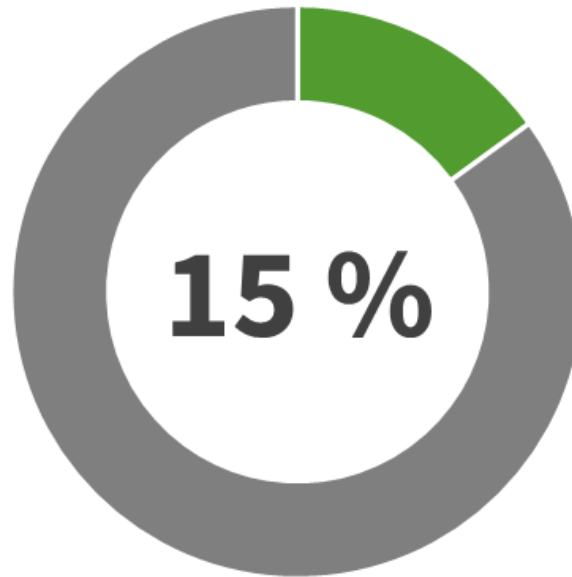
Yhteydenpito

Läheisapu

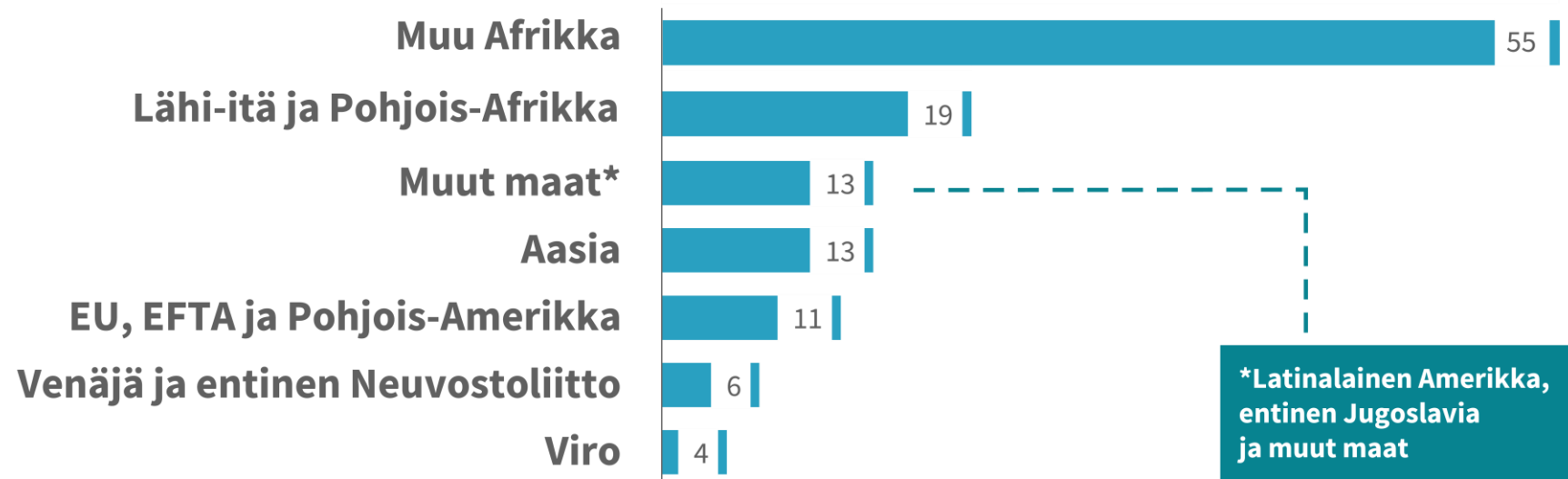
Suomeen muuttaneista 15 % osallistuu uskonnollisen tai hengellisen yhteisön toimintaan*

*Vähintään kerran kuukaudessa

Erityisesti Afrikan maista (pl. Pohjois-Afrikka) muuttaneet osallistuvat uskonnollisten yhteisöjen toimintaan

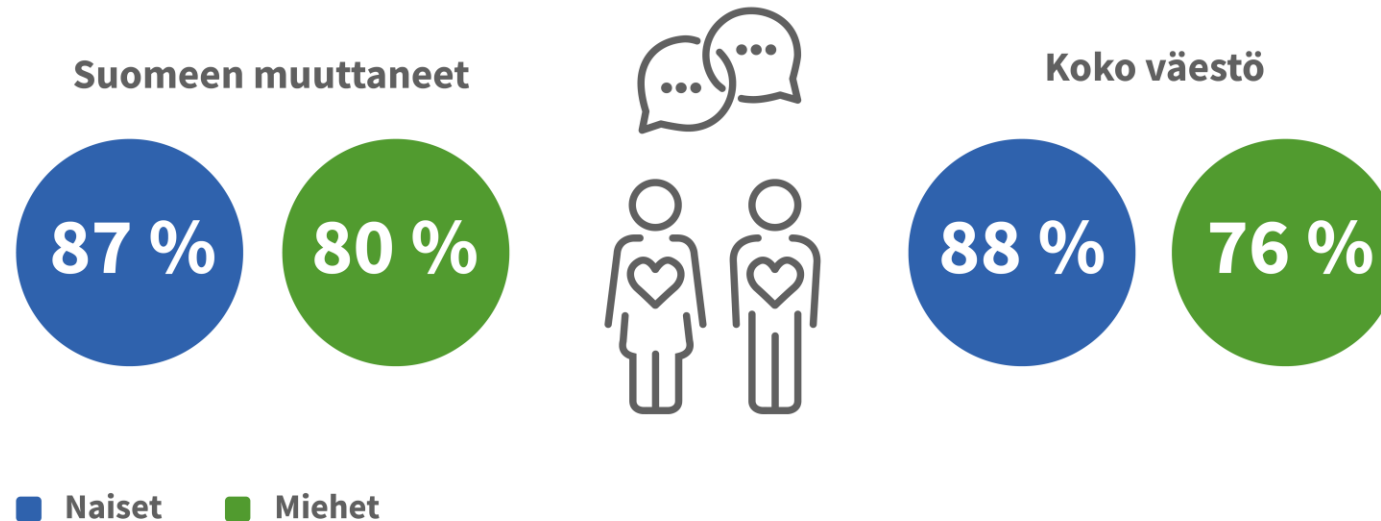
Osallistuu uskonnollisen tai hengellisen yhteisön toimintaan kuukausittain, %

Liikunta- tai urheiluryhmän toimintaan osallistuu viikoittain joka neljäs

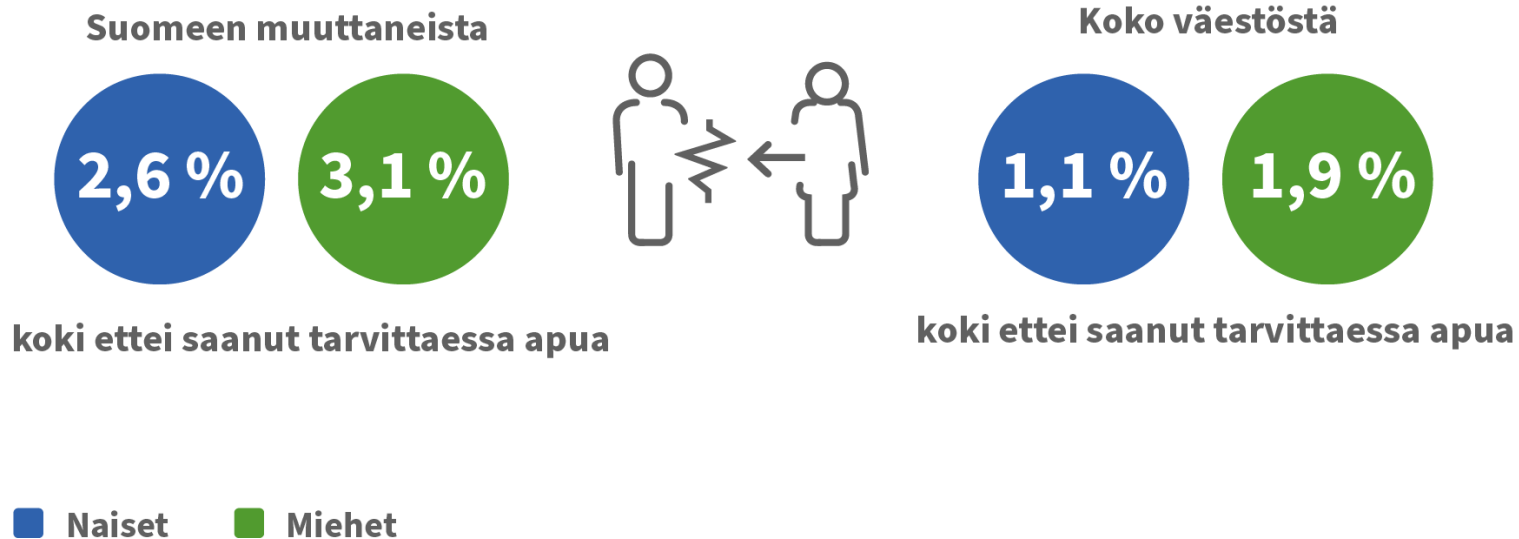
- **Liikunta- tai urheiluryhmän** toimintaan osallistuu viikoittain 23 %
- **Oman kieli- tai kulttuuritaustan** toimintaan osallistuu kuukausittain 16 %
- Noin joka viides (18 %) **ei ole osallistunut minkään järjestön, seuran tai ryhmän** toimintaan 12 viime kuukauden aikana

Suurin osa pitää yhteyttä ystäviin tai sukulaisiin viikoittain, naiset miehiä useammin

Ei suurta vaihtelua maaryhmien välillä

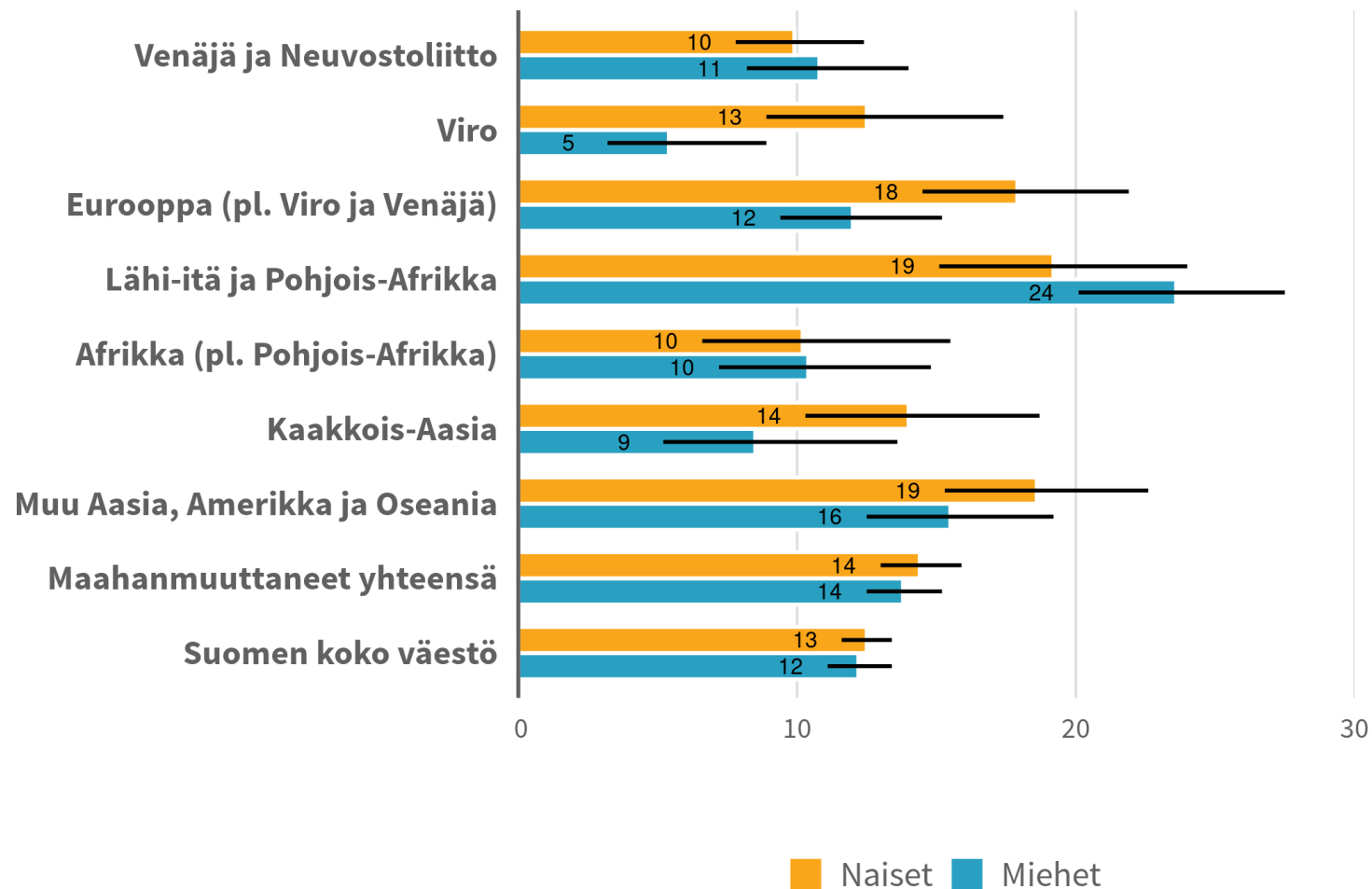
Vain harva jää ilman läheisapua; miehet useammin kuin naiset

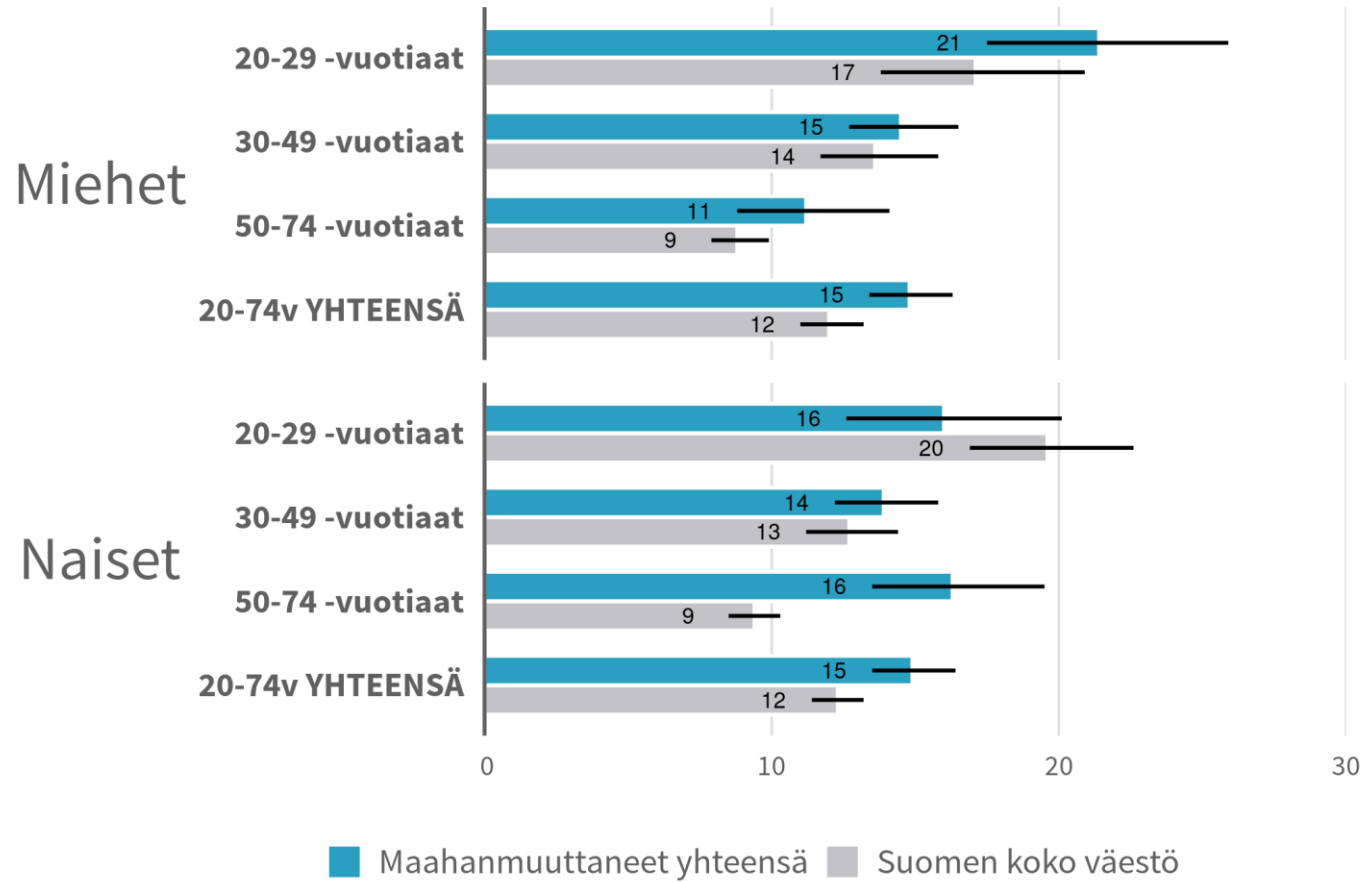
OSALLISUUTTA JA YHTEENKUULUVUUTTA RAPAUTTAVIA TEKIJÖITÄ

- Yksinäisyys**
- Syrjintäkokemukset**

Yksinäisiä taustamaan ja sukupuolen mukaan, %

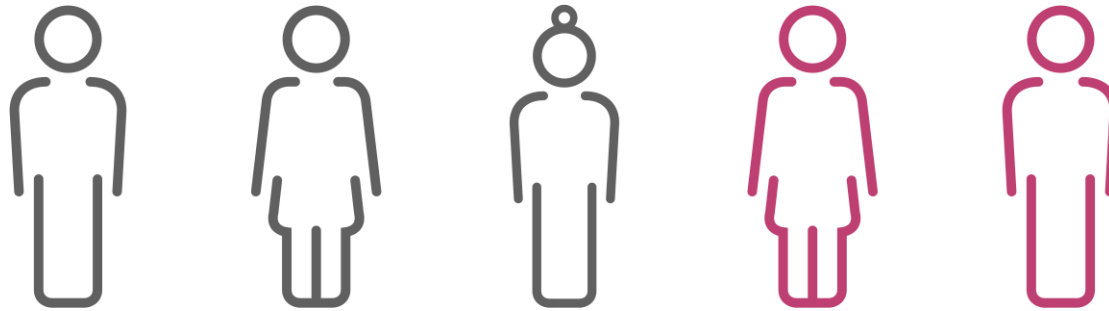

Yksinäisiä iän ja sukupuolen mukaan, %

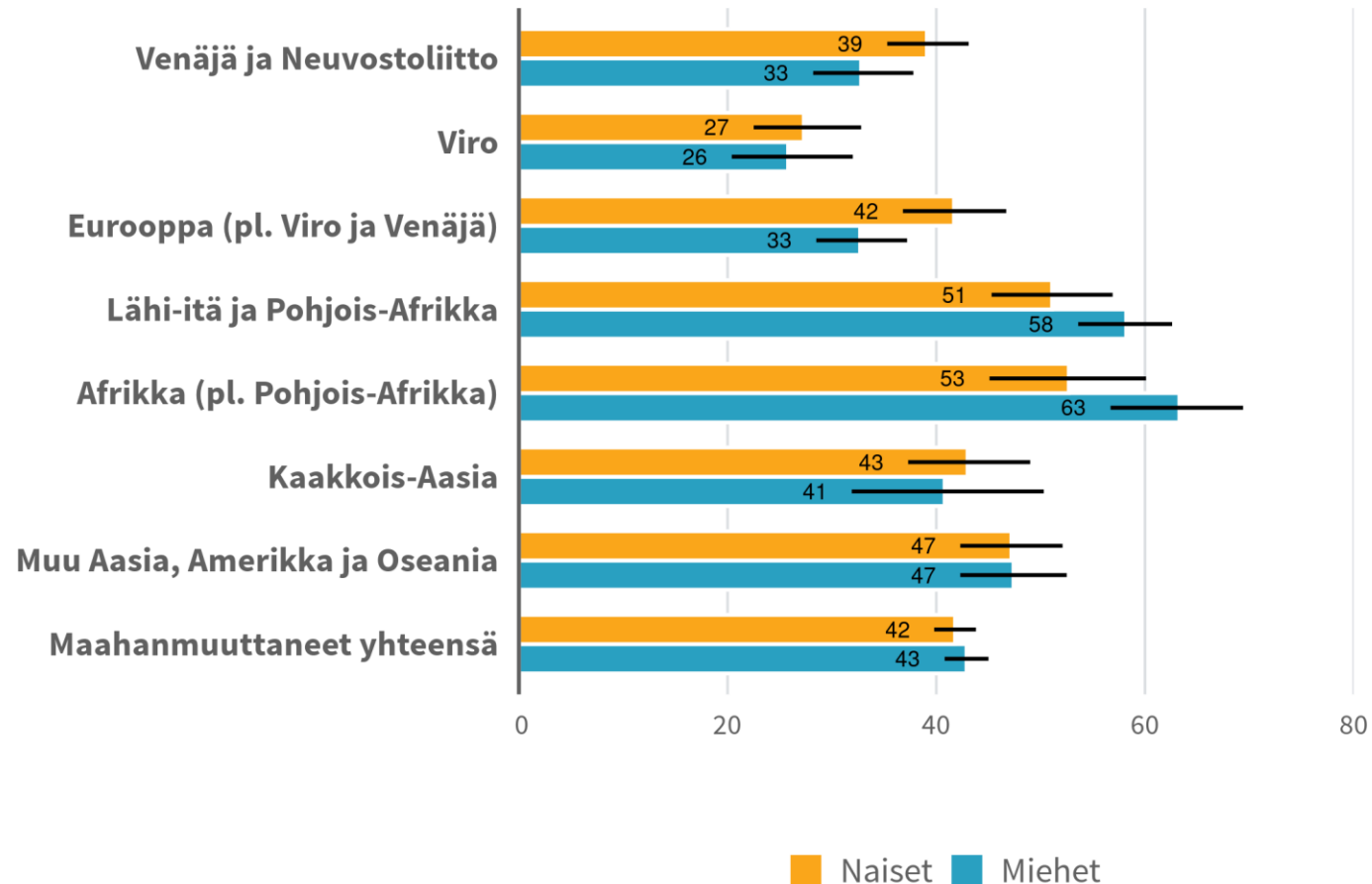

Kaksi viidestä Suomeen muuttaneesta koki syrjintää edeltävän vuoden aikana

- 42 % raportoi kokeneensa syrjintää
- Syrjintää sote-palveluissa oli kokenut 9 % ja työssä tai työn haussa joka viides

Syrjintäkokemukset erityisen yleisiä Lähi-idän ja Afrikan maista muuttaneilla

Päätelmiä

- Osallisuus vrt. osattomuus on vaikea käsite ja vaikea mitata
- Taustalla vaikuttaa monet, usein risteävät tekijät; osallisuus on myös kokemus
- *Tutkimustiedon valossa ei i voi tehdä suoria johtopäätöksiä osallisuudesta tai osattomuudesta väestötasolla*
- Väestötasolla voidaan tunnistaa osattomuuteen vaikuttavia riskitekijöitä; myös osallistumista voidaan mitata
- Tutkimustiedolla havaitaan, että osattomuuden riskitekijöitä usein kasaantuu Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta muuttaneille
  - Taustalla usein myös sosioekonomiset tekijät
  - Ryhmien sisällä muistettava myös yksilölliset erot!

TERVEYSPALVELUT

Terveydenhuollon keskeinen tavoite tulisi olla saatavuuden parantaminen

- Oikea-aikainen ja tarpeenmukainen pääsy terveyspalveluihin mahdollistaa terveyspulmien varhaisen havaitsemisen
  - ➔ ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja hoito ajoissa, terveyspulmat ei pääse pahenemaan
  - ➔ yleensä parempi hoitotulos, joka vaikuttaa parempana elämänlaatuna ja mielen hyvinvointina.
- Yhteiskunnallinen kustannustehokkuus
  - ➔ Varhainen hoito vähentää pitkän aikavälin terveydenhoitokustannuksia.

Lääkärin vastaanottopalvelut: tarve, käyttö ja koettu riittävyys

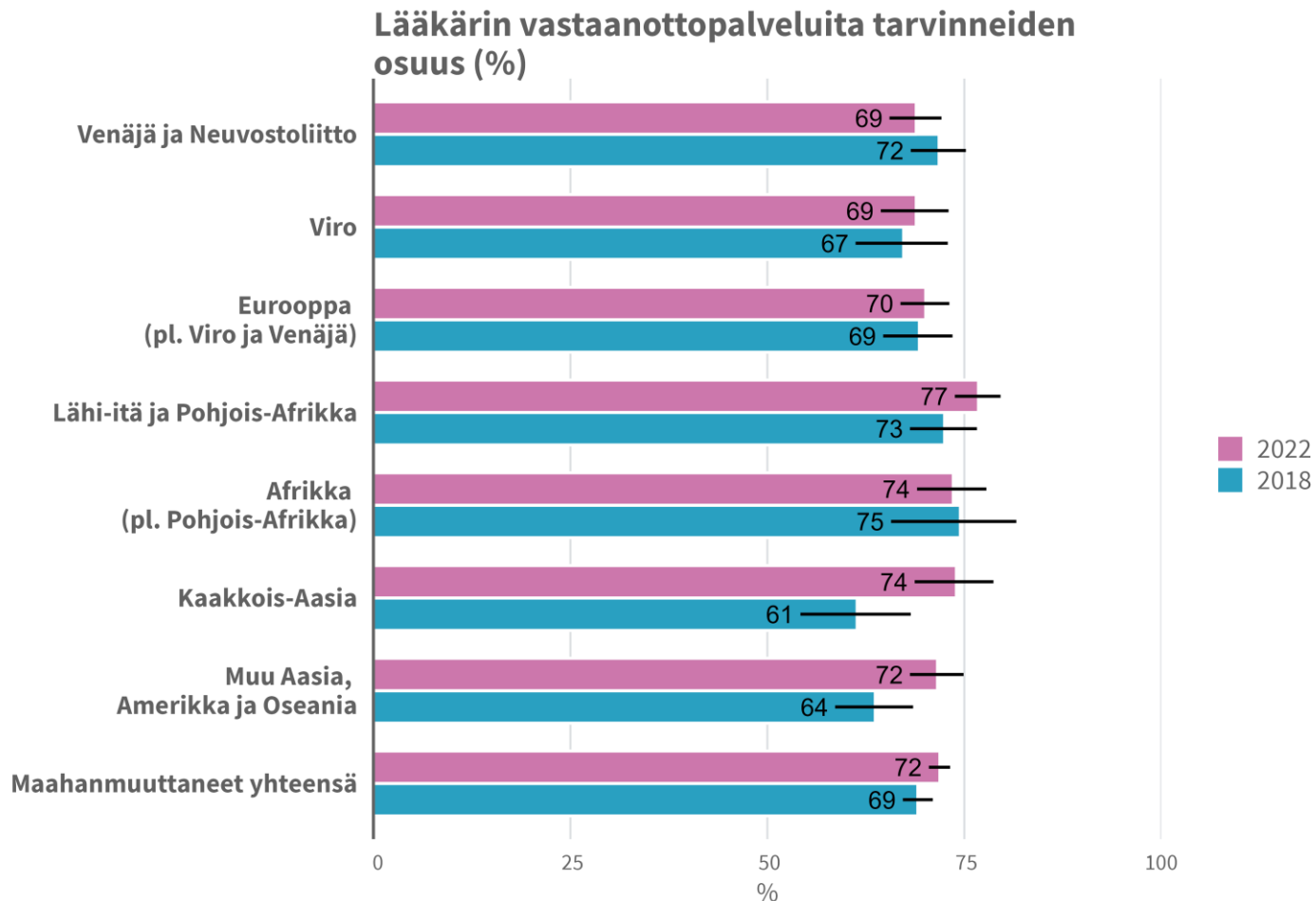
Maahanmuuttaneet kokevat tarvetta lääkärin vastaanottopalveuja lähes yhtä paljon kuin Suomen koko väestö; naiset hieman koko väestön naisia vähemmän (70-78 % vrt. 78 %)

Lääkärin vastaanottopalveluja käytetään vähemmän kuin koko väestössä (45-60 % vrt. 68 %)

Maahanmuuttaneet kokevat lääkärin vastaanottopalvelut koko väestöä useammin riittämättömäksi (20-35 % vrt. 25 %).

Muutos ajassa (2018 ja 2022)

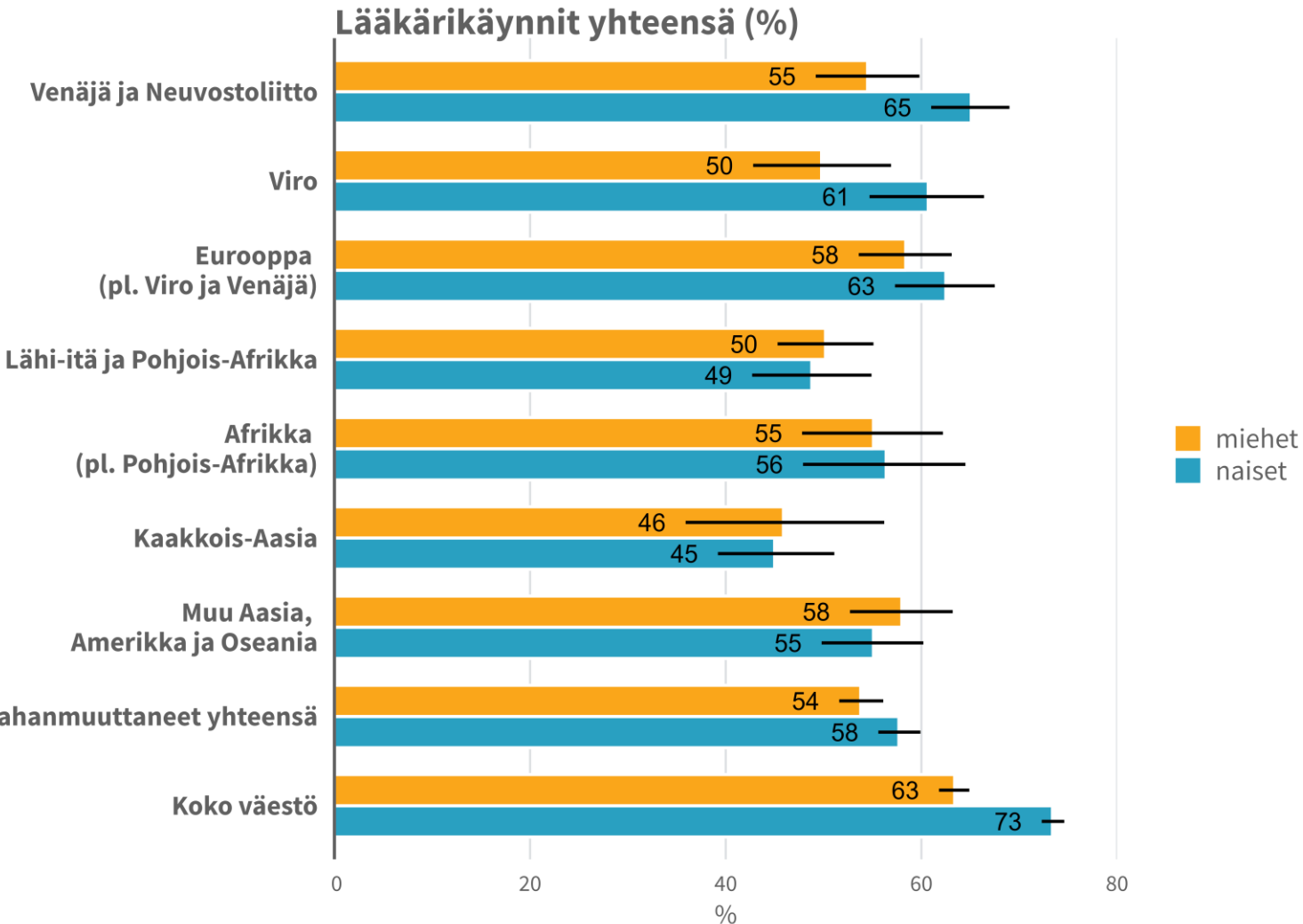
Lääkärin vastaanottopalveluja tarvinneet

Lähde: THL

- ❖ Maahanmuuttaneiden kokema lääkärin vastaanottopalvelujen tarve kasvoi vuosien 2018 ja 2022 aikana
  - ❖ Taustamaaryhmien välillä oli suuria eroja lääkäripalvelujen tarpeen nousussa
- ➔ Kaakkois-Aasian maista tulleilla kasvua oli 13 prosenttia ja Afrikan (pl. Pohjois-Afrikka) maista tulleilla osuus pysynyt suunnilleen samana

Lääkärikäynnit yhteensä taustamaaryhmittäin ja sukupuolittain

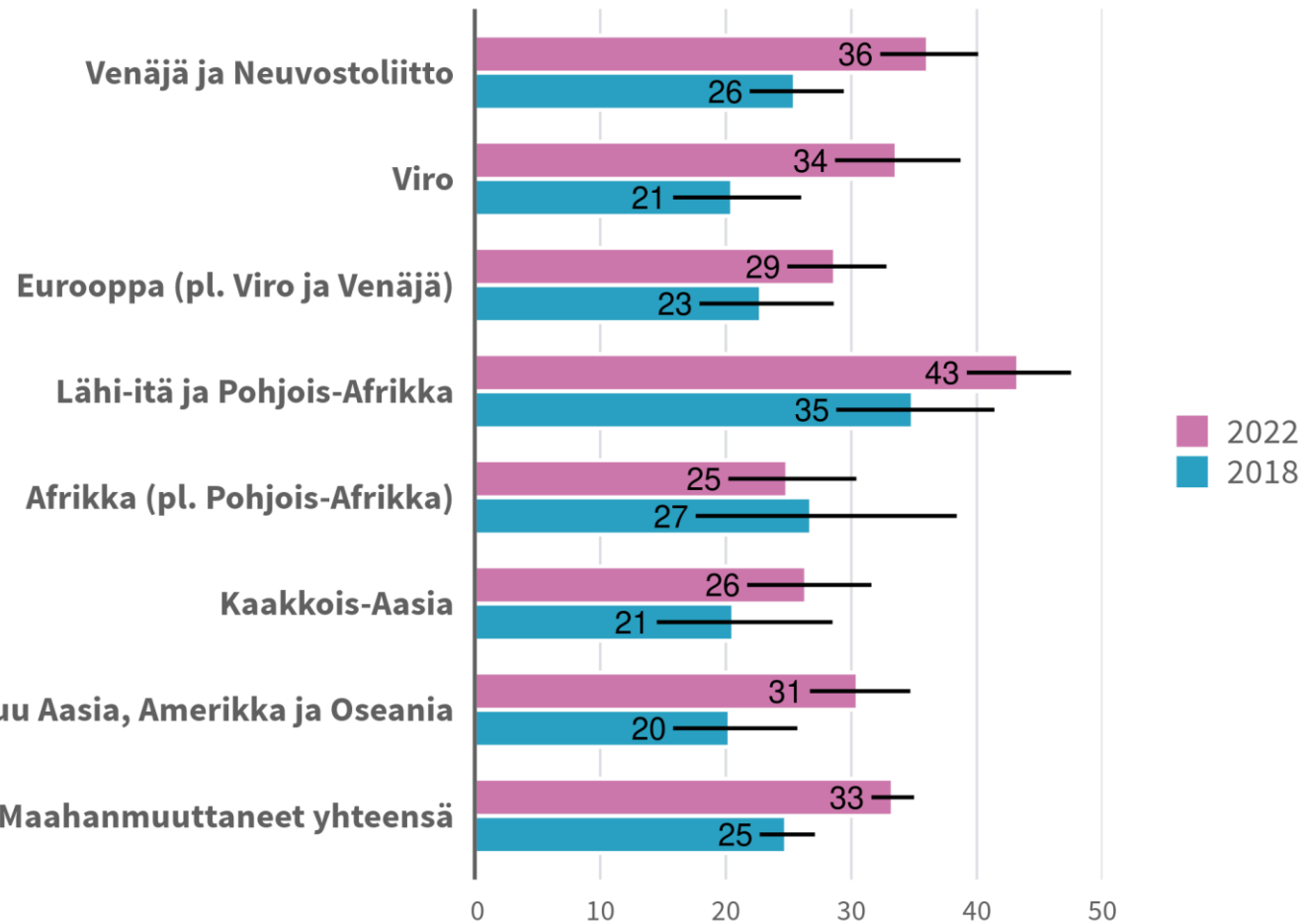

- ❖ Maahanmuuttaneet käyvät lääkärissä koko väestöä vähemmän kaikissa taustamaaryhmissä
- ❖ Käyntejä erityisen vähän Kaakkois-Aasian maista tulleilla.
- ❖ Sukupuolten välinen ero käynneissä ei ole yhtä selkeä maahanmuuttaneilla kuin se on koko väestössä.

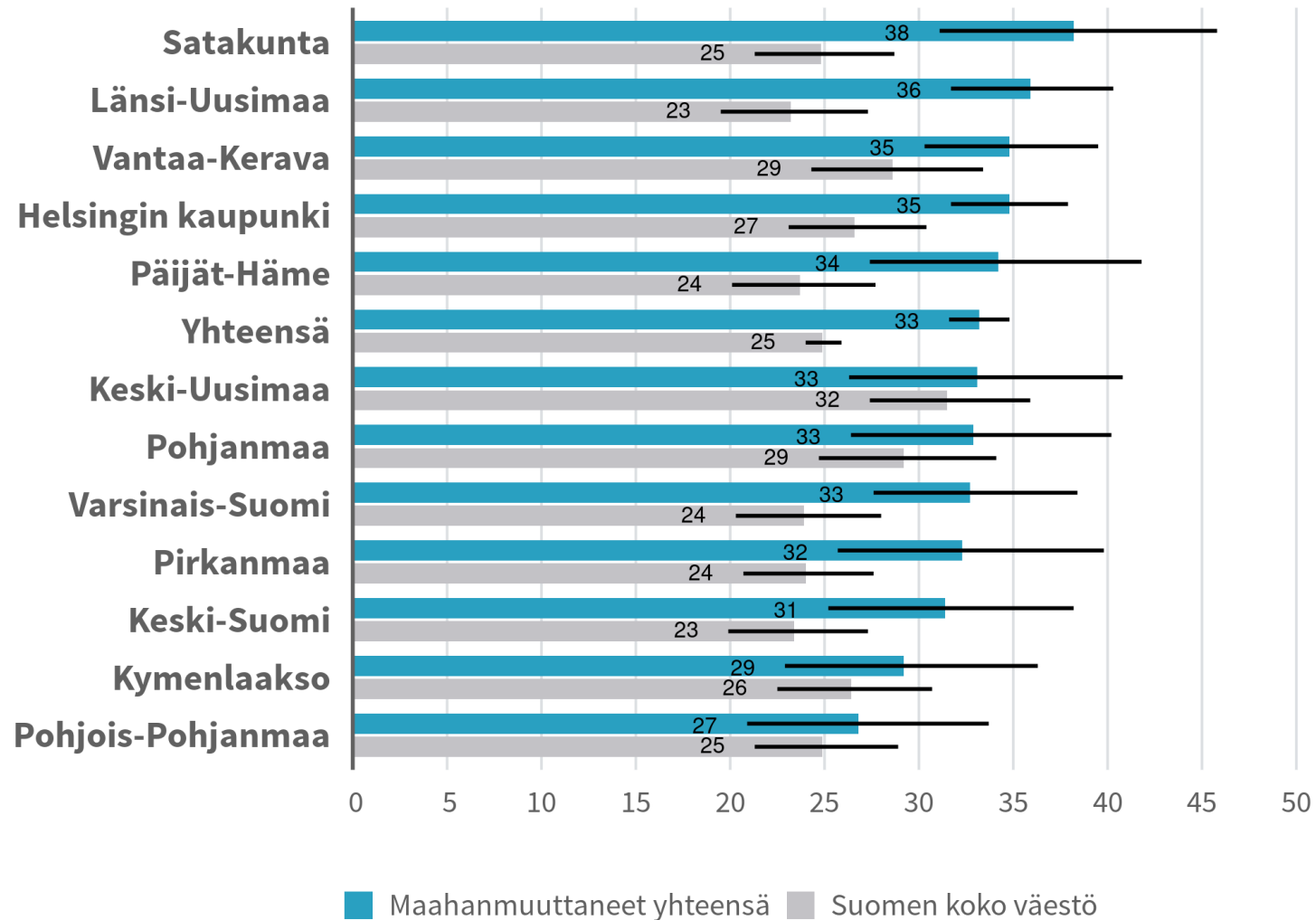
Muutos ajassa (2018 ja 2022)

Lääkärin vastaanottopalveluja riittämättömästi saaneet

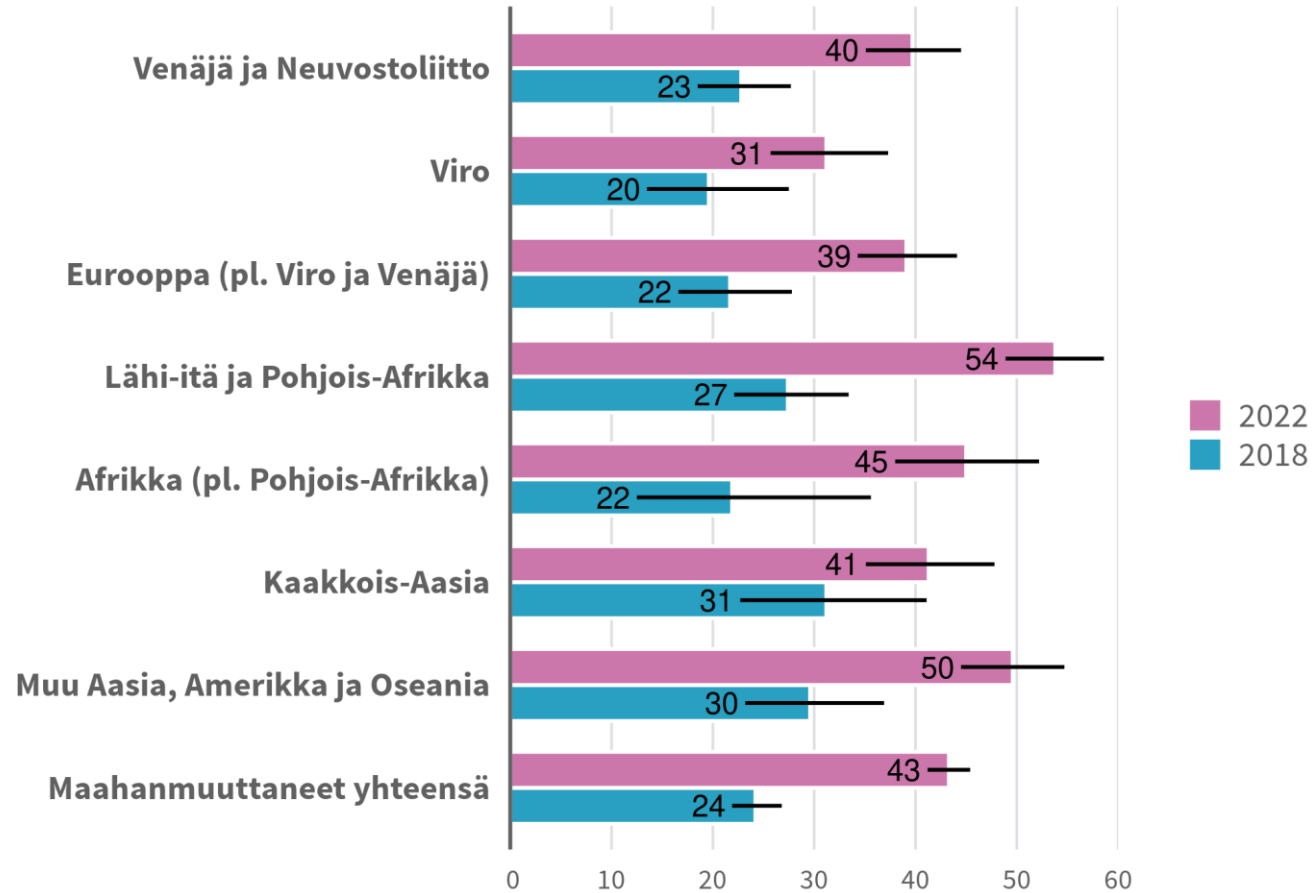

- ❖ Kokemus palvelujen riittämättömyydestä yleistyi vuosien 2018 ja 2022 aikana.
- ❖ Nousua on Afrikka-ryhmää lukuunottamatta kaikissa muissa taustamaaryhmissä
- ❖ Nousua oli eniten Virosta tulleilla (21 % vrt. 34 %).

Kokemus lääkärin vastaanottopalvelujen riittämättömyydestä tutkituilla hyvinvointialueilla %

Hammaslääkäripalveluja riittämättömästi saaneet vuosina 2018 ja 2022, maahanmuuttaneet, %

Terveyspalvelujen saatavuuden hyväksi kokeneet, maahanmuuttaneet ja koko väestö %

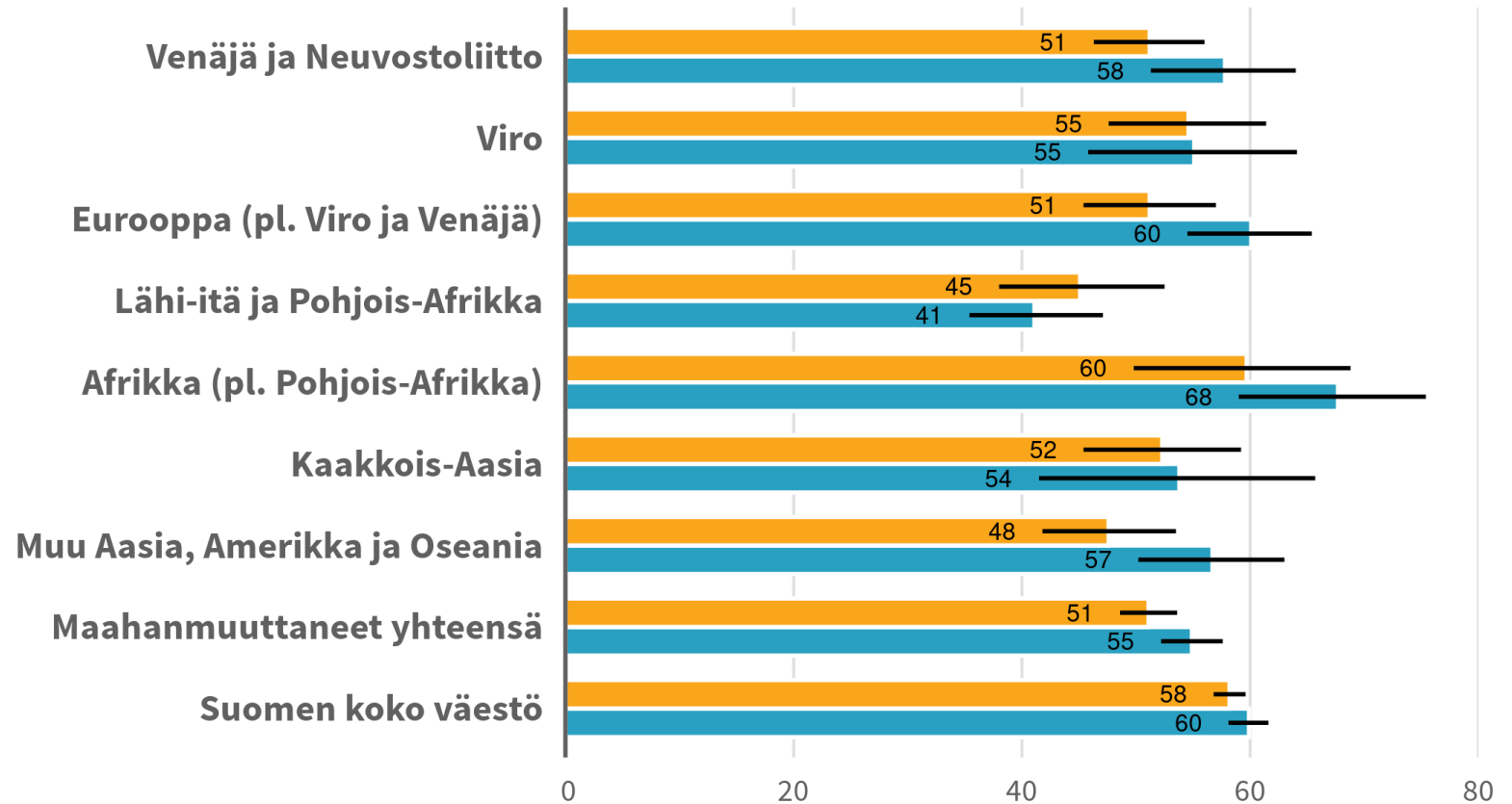
- ❖ Perustuu seuraaviin kysymyksiin:

Saitko yhteyden hoitopaikkaan sujuvasti?

Saitko vastaanottoajan riittävän nopeasti?

Pääsitkö tutkimukseen riittävän nopeasti?

- ❖ Afrikka (pl. Pohjois-Afrikka) -ryhmässä arvioitiin palvelujen saatavuus muita myönteisemmäksi

Esteitä hoidon saamisessa

Jonotus hoitoon 50-67 %

Liian korkeat hinnat 30-50 %

Kielivaikeudet 18-59 %

Hankalat aukioloajat 21-38 %

Tiedon puute 22-44 %

Yhteenveto

- Suurin osa maahanmuuttaneista löytää tarpeenmukaiset palvelut, tulee niissä ymmärretyksi ja saa avun tarvittaessa.
  - *huomioitava erot taustamaaryhmissä, sukupuolten ja myös yksilöiden välillä.*
- Kokemus terveyspalvelujen riittämättömästä saamisesta on kasvanut runsaasti vuodesta 2018.
  - *terveyspalvelujen saatavuus on mennyt huonompaan suuntaan.*
- Hoidon saannin esteet osin samoja kuin koko väestössä kuten pitkät hoitojonot.
- Maahanmuuttaneiden hoitoon pääsyä voidaan helpottaa mm.
  - *kielitaito & yleisen kotoutumisen tukeminen.*
  - *päätöksentekoon, suunnitteluun ja toteutukseen mukaan ihmisiä eri taustoista.*

www.thl.fi/monisuomi

Euroopan unionin osarahoittama

Kiitos!

Yhteistyössä

ESPOO
ESBO

TURKU
ÅBO

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Viimeisen lääkärikäynnin paikka, maahanmuuttaneet ja koko väestö miehet ja naiset, %

